

Organik Tarımda Sözclemeli Çiftçi Uygulaması

Türkiye'de organik ürünlerin üretiminde sözclemeli çiftçi uygulaması getirilmiştir. Bu uygulamada çiftçilerle üretici firmalar üretim aşamasında girdilerin temini ve hasat aşamasında ürünlerin alımı konularında, mahkemeye başvurma hakkı saklı kalmak koşuluyla, bir sözcleme yaparlar. Sözclemeli tarım üreticilere pazar, fiyat, satış ve prim garantisi getirerek avantaj sağlamaktadır.

Sözclemeli üretim yapan çiftçiler tarla ve bahçelerinde organik tarımın ortaya çıkarttığı yararları gözlemleyerek ve bilinçlenerek organik tarımın avantajlarını izleyebilmektedirler. Organik tarım dededen kalma usullerle yapılan tarım değildir, aksine üretimde ve mücadelede modern teknolojiler ve üretim teknikleri gerektirmektedir. Ayrıca organik tarımda, geleneksel tarıma göre girdi maliyetlerinin düşük olması çiftçileri olumlu etkilemekte ve organik tarıma olan ilgi her geçen gün artmaktadır.

ORGANİK ÜRÜN SERTİFİKASI NEDİR?

Çevre ile uyumlu bir üretim şekli olan organik üretim, çiftlik ve yerel kaynakların kullanımına dayanan kendine yeterli kapalı bir sistemin oluşturulması ve nihai ürün yerine tüm üretim sürecinin kontrol edilip sertifikalandığı üretim sistemidir. Sözclemeli çiftçiler, bahçelerinde ve tarlalarında hiçbir şekilde sentetik kimyasal ilaç, hormon ve gübre kullanmamayı imzaladıkları sözclemelerle taahhüt ederler. Bu şartlara uygun olarak üretimi yapılan organik ürünlerin her birine, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı tarafından denetleme yetkisi verilen uluslararası bağımsız denetleme firmaları, ürünlerin organik ürün olarak kontrollü yetiştirildiğini belgeleyen, "Organik Ürün Sertifikası" verirler.

Kontrol ve Sertifikasyon firmaları, Organik Tarım kanunu ve yönetmeliğinde belirlenen görevlendirme esaslarına göre kontrol ve sertifikasyonu yaparlar. Bu kanun ve yönetmelikte aynı zamanda kontrol organlarının kimler olabileceğini, hangi hususları yerine getirmeleri gerektiğini de belirlerler. (Organik tarım mevzuatı bölümüne bakınız.),

TÜRKİYE'DEKİ KONTROL VE SERTİFİKASYON FİRMALARI

Firmanın Adı	Adresi	İletişim Bilgileri
IMO	225.Sokak No:26/2 A Blok35040 Bornova/İzmir	Tel : 0232-3474705 Faks: 0232-3474780 imotr@imo-control.org
ECOCERT-SA	Cumhuriyet Cad. No:2/3 Bornova/İzmir	Tel : 0232-3434360 Faks: 0232-3433959 ecocert@ttnet.net.tr
ETKO	160.Sokak. No:13/7 35040 Bornova/İzmir	Tel : 0232-3397606 Faks: 0232-3397607 info@etko.org
SKAL	Suvari Cad. No:8-1 Bornova/İzmir	Tel : 0232-3432651 Faks: 0232-3393703 turkey@skalint.com
Control Union(CU) Certification	Kazım Dirik Mah. Kurtuluş Cad. No:87/1 Bornova/İzmir	Tel : 0 232 343 26 51 0 232 339 37 87 Faks: 0 232 339 3703 turkey@controlunion.com
BCS	Kazım Dirik Mah. Gediz Cad.Kadir Dağüstü Apt. No:21 B Blok. Da: 2 35040 Bornova/İzmir	Tel : 0232 339 05 81 Faks: 0232 339 05 91 bcsturkey@superonline.com
EKO-TAR	Adnan Menderes Bulvarı Deniz Apt. 36/1 33110 MERSİN	Tel : 0324-3254964 Faks: 0324-3271944 ekotar@europe.com

ICEA	Mustafa Kemal Cad.Halil Bey Apt.B Blok No:166/2 Kat:7 Daire: 13 35040 Bornova/İZMİR	Tel : 0232-3426068 Faks: 0232-3428464 rayan@egenet.com.tr
ORSER	Cemal Nadir Sok. No:10/5 06550Çankaya/ANKARA	Tel : 0 312 438 15 60 Faks: 0 312 438 15 59 or_ser06@ttnet.net.tr or_ser@hotmail.com

Organik ürün sertifikaları, ürünlerin yetiştiği arazinin toprak analizlerinden başlayarak hasat, işleme, ambalajlama ve depolama zincirindeki her safhasında gerekli şartlara uyulduğunu belgelemektedir. Sertifikalama sisteminin 3 ayağı bulunmaktadır. Bunlar, üreticiler, satıcılar ve bağımsız kontrol ve sertifikasyon firmalarıdır.

Organik tarımın kontrol ve sertifikasyonu, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş, 9 adet kontrol ve sertifikasyon firması tarafından yapılmaktadır. İsviçre, Fransa, Almanya, Hollanda ve İtalya, menşeli olan bu firmaları, IMO, ECOCERT, ETKO, SCAL, BSC, EKOTAR, ICEA, CERES ve ORSER oluşturmaktadır.

İç pazarda dükkanlarda, marketlerde ve hipermarketlerde satılan organik ürünlerin ambalajların üzerinde, Tarım ve Köyişleri Bakanlığının logosu ve yanında kontrol ve sertifikasyon firmasının logosu bulunması ve organik ürünün ambalajında kontrol ve sertifika firması tarafından kontrol edilip sertifikalandırıldığını yazı ile belirtilmesi gerekmektedir. Ancak bu tanımlara uygun ambalajlarda satılan ürünler kontrol edilmiş ve sertifikalandırılmış ve organik olan ürünlerdir.

ORGANİK ÜRÜN TÜKETİCİSİ OLMANIN NEDENLERİ NELERDİR?

Zehirli kimyasal ilaç ve gübrelere uğraşarak 6 kat fazla kanser riski taşıyan çiftçilerimiz başta olmak üzere çocuklarımızın ve kendimizin sağlığını korumak,

Gelecek nesillerin sağlığını korumak, (ABD'de, 0-2, Almanya'da 2-6 yaş grubu çocuk mamalarının üretiminde organik ürünlerin kullanılması yasa ile zorunlu hale gelmiştir)

Toprak, hava ve su kalitesini yani doğayı korumak,

Toprak erozyonunu önlemek,

Toprakların bünyesindeki canlı ve organik madde miktarını artırarak zenginleştirmek,

Su ve enerji tasarrufu sağlamak,

Küçük çiftçilerle sözleşme yaparak verilen primlerle onların yok olmalarını önlemek,

Sözleşmeli çiftçilerin ürünlerini alarak pazarlama sorunlarını çözerek üretici ile tüketici arasındaki mesafeyi kısaltmak,

Bölgesel üretimi destekleyerek ve yok olmaya başlayan ürünlerin üretimini teşvik ederek biyolojik çeşitliliği korumak,

GDO'suz tohum kullanarak temiz ürün yaratmak,

Daha ucuz ve uzun vadeli kapalı üretim (bitkisel ve hayvansal üretimi bir arada) yaparak üreticinin gelirini arttırmaktır.

ORGANİK TARIMA BAŞLAMA KARARI ALIRKEN NELER YAPILMALIDIR?

1. Organik tarım kanunu ve yönetmeliği incelenerek organik tarımın esasları öğrenilmelidir. Organik tarımın kurallarına uyularak yapılacak olan kontrollü ve sözleşmeli üretimde kayıt ve kalitenin esas olduğu kabul edilmelidir.
2. Organik tarım yapılacak araziler; geleneksel üretim yapılarak ilaçlanan tarlalar, yol, fabrika ve benzeri kirlenmiş yapıların yakınında bulunmamalıdır. Mesafelerin tespiti için bir kontrol ve sertifikasyon firmasına danışılmalıdır.
3. Organik tarım yapmaya karar verilen arazide; sebzeler gibi tek yıllık bitkilerde 2 yıl, meyve ağaçları gibi çok yıllık bitkilerde 3 yıl süreyle geçiş dönemi uygulamasıyla organik tarım esaslarına göre üretim yapılacağı fakat "geçiş dönemi ürünü" elde edileceği ve böyle pazarlanacağı bilinmelidir.
4. Aynı tarlada her yıl aynı ürünün üretimi yerine bölgeye göre uygun ekim nöbeti (münavebe/rotasyon) uygulaması yapılacağı kabul edilmelidir.
5. Kontrol ve Sertifikasyon Firmalarında birisi ile sözleşme yapılarak, belirli bir masraf karşılığı, üretimin her aşamasında kayıt tutulması ve yapılacak kontroller sonucu sertifika alınması gerektiği bilinmelidir.

ORGANİK TARIMA BAŞLAMA KARARI ALINDIKTAN SONRA NELER YAPILMALIDIR?

1. Yurt içi ve yurt dışında uygulanan ilgili kanun ve yönetmeliklerin incelenmesi
2. . Ekolojik ve ekonomik analizin yapılması
3. Alınabilecek danışmanlık hizmetlerinin araştırılması
4. Organik ürün deseninin belirlenmesi ve üretim bilgilerinin derlenmesi
5. Ön dokümantasyon hazırlığının yapılması
 - Üretici bilgilerini içeren organik üretici kartlarının hazırlanması
 - Son üç yıllık üretim bilgilerini kapsayan organik üretici arazi envanterinin hazırlanması
 - Organik tarım parsellerin krokilerinin hazırlanması
 - Organik tarım yönetim planının hazırlanması
6. Kontrol ve sertifikasyon hizmetleri için teklif alınması ve tekliflerin değerlendirilmesi
7. Kontrol ve sertifikasyon firması ile sözleşme imzalanması ve kontrol/sertifikasyon sürecinin başlatılması
 - Kontrolör tarafından proje sahibinin hazırladığı dokümanların incelenmesi
 - Kontrol faaliyetinin başlaması
 - Üreticiler veya işleyici firmalar ile görüşmelerin yapılması
 - Arazi/işletme incelemelerinin yapılması
 - Numune alımı ve analiz kararlarının alınması(Analizler ancak bu işle ilgili akredite olmuş laboratuvarlar tarafından yapılabilir)
8. Organik tarım esaslarına göre rapor yazılması

Kontrol edilen her bir projenin raporu yazılmak zorundadır. Raporun içeriği talep edilen sertifika standardının sorularına yanıt vermelidir. Sertifikasyon işlemi yetkili bir başkası tarafından bu rapor ve bu raporun ekleri incelenerek yapılmaktadır.

9. Sertifikasyon Sürecinin başlaması

10. Satış Sertifikasının düzenlenmesi

Satın alma, işleme, paketlenme, satış vb. faaliyetlere ilişkin sürecin kontrolü belgeleme ve bilgilendirme düzeyinde devam eder.

Kontrol ve Sertifika masrafları ise, kontrolörün firma merkezi ile proje bölgesi arasında ulaşım için harcanan zaman, arazi uygulamasında harcanan zaman, rapor ve benzeri ofis çalışmaları için harcanan zamanın ücretlendirilmesidir.